

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

POSTADRES BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE

De Kiesraad

Bijlagen: Een

Uw brief van:

Directie: B.B.

Hoofdafd.

Afd.

Nr. B72/U275

Onderwerp: Artikel T 7
van de Kieswet

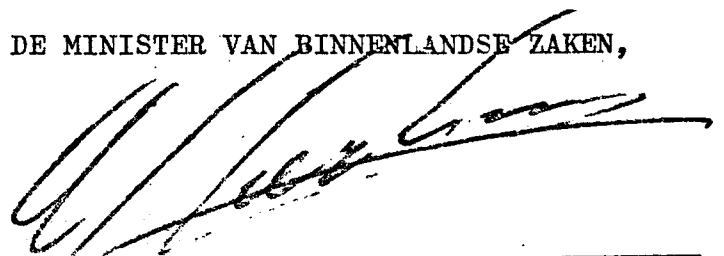
's-Gravenhage, 28 januari 1972

Tijdens de algemene politieke beschouwingen over de rijksbegroting 1972 in de Eerste Kamer heeft het lid van die Kamer de heer Schwarz een uiteenzetting gegeven over de zijns inziens onbevredigende situatie welke zich bij de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer voordoet ten gevolge van de in artikel T 7, tweede lid, van de Kieswet voorkomende regeling van de verdeling van restzetels. Deze bepaling schrijft voor dat restzetels, wanneer hun aantal kleiner is dan zes, worden toegekend volgens het stelsel der grootste overschotten en, wanneer hun aantal zes of groter is, volgens het stelsel der grootste gemiddelden. De heer Schwarz heeft op een wijziging van de Kieswet aangedrongen, die de door hem aangeduide bezwaren zou ondervangen. (Handelingen Eerste Kamer, zitting 1971-1972, blz. 24; tekst bijgevoegd.)

De Minister-President heeft hierop geantwoord, dat de Minister van Binnenlandse Zaken graag bereid is datgene wat de heer Schwarz gezegd heeft voor te leggen aan de Kiesraad en het resultaat daarvan aan beide Kamers mede te delen.

Ik zal het op prijs stellen, indien Uw college mij ter zake van advies zou willen dienen.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING DATUM, NUMMER EN ONDERWERP TE VERMELDEN

De heer Schwarz (D'66):

"..... Gekozen te worden tot lid van de Eerste Kamer is zoals het moet zijn geweest geboren te worden in de Victoriaanse tijd: je weet niet precies hoe het gaat, maar het schijnt een beetje genant te zijn. Dit moet zeker zo gevoeld worden door het elfde lid van de K.V.P. dat in de drie zuidelijke provincien tot lid van deze Kamer werd gekozen. Immers als één Statenlid van D'66 in de provincie Utrecht zijn stem had uitgebracht op de heer Vergeer, lid van de K.V.P. in deze Kamer, dan had D'66 een Eerste Kamerlid meer gehad en de K.V.P. er eentje minder.

Er zijn namelijk in Groep I, waar Utrecht en de drie zuidelijke provincies toe behoren, door ten minste 12 statenleden stemmen op andere partijen uitgebracht. De instructies daartoe werden opgesteld door een ploeg wiskundigen van de betrokken partijen, want alleen zij kunnen de puzzels oplossen die de Kieswet stelt.

In deze groep gaven de "progressieve drie" stemmen af aan A.R. en C.H. Zij hoopten te bereiken dat er minder dan zes restzetels zouden zijn. In dat geval zou het systeem, van de grootste resten worden toegepast en D'66 een zetel winnen. Dit werd door A.R. en C.H. met succes tegengewerkt door het afgeven van stemmen aan de K.V.P. Maar de K.V.P. kreeg daardoor zoveel stemmen dat nog één Utrechtse stem meer toch weer tot 5 restzetels zou leiden, met als gevolg een zetel minder voor de K.V.P.

Iets dergelijks geldt voor het derde lid van de K.V.P. dat in Zuid-Holland werd verkozen, en wel dank zij een gewonnen loting tegen de V.V.D. in de lunchpauze vóór de middag van de verkiezingen.

Door een slimme lijstverbinding tussen D'66 en de P.v.d.A. dachten dezen voor de P.v.d.A. een loot-zetel om te zetten in een vaste, ten koste van V.V.D. en K.V.P. Wij vergaten dat de C.H.U. in de persoon van een Gedeputeerde een voortreffelijk ingenieur bezit. Hij doorzag het spel van mijn wiskundige vriendjes en mij. Hij organiseerde de lunchpauzeloting. Daarna werd afgesproken dat de V.V.D. een stem aan de K.V.P. en de C.H./A.R. zou geven. Dat bezorgde de K.V.P. een extra zetel ten koste van P.v.d.A. en V.V.D.

Ik hoop hiermee te hebben duidelijk gemaakt dat de verkiezing van Eerste Kamerleden niets te maken heeft met democratie, maar zuiver een puzzeltje is voor wiskundigen. Ik zou graag de toezegging krijgen van de Regering dat spoedig paal en perk gesteld wordt aan deze waanzin. Dat kan door een eenvoudige wijziging van de Kieswet.

De heer Teijssen (K.V.P.):

Welke wijziging dan?

De heer Schwarz (D'66):

Op het ogenblik wordt bij zes of meer restzetels het systeem van de grootste gemiddelden toegepast, bij vijf of minder dat van de grootste resten. Door daarmee te manipuleren kan men alle mogelijke dingen doen. Men moet het systeem van de grootste resten gewoon afschaffen. Dan wordt het veel eenvoudiger.

Dat is weliswaar een bezwaar voor de kleine partijen, maar dat kan men opvangen door de districten twee aan twee te combineren, zodat men om de drie jaar één nieuw district gelijk aan twee oude, laat stemmen. Dan wordt het bezwaar van de opheffing van het systeem van de grootste resten sterk verminderd."